

MINIPUT 1994

Presentació

Del 28 de novembre a l'1 de desembre de 1994

Lloc: Universitat Pompeu Fabra

Auditori de l'edifici Rambla

La Rambla, 30

08002 Barcelona

Programa

El MINIPUT 94 és una versió reduïda d'INPUT 94, una conferència internacional de televisions públiques celebrada a Montreal al mes de maig. El MINIPUT 94 és fruit de la col·laboració entre la Universitat Pompeu Fabra i Televisió de Catalunya, que estan relacionades amb INPUT des de ja fa alguns anys. D'una banda, l'arxiu d'INPUT està dipositat a la Biblioteca de la UPF, i passarà a formar part dels recursos que els Estudis de Comunicació Audiovisual i l'Institut Universitari de l'Audiovisual posaran a disposició dels estudiosos i investigadors; d'altra banda, la presència de programes i de professionals de Televisió de Catalunya ha estat contínua des del primer contacte, l'any 1987.

Un cop d'ull a la vitalitat de la televisió pública mundial

INPUT és una conferència internacional de televisions públiques, una trobada anual per visionar programes procedents d'arreu del món i per debatre qüestions relatives a la programació de les televisions públiques i als problemes que comporta un entorn cada cop més comercialitzat. Les trobades es celebren alternativament a Europa i a Amèrica, i són una ocasió important per al contacte directe entre professionals i per captar l'evolució de les tendències, els mites i els "sostres" de la televisió arreu del món.

INPUT pretén oferir matèria per a la reflexió: programes innovadors per la forma o pel plantejament; que presentin un repte als valors professionals tradicionalment establerts; que hagin generat polèmica -per la forma o pel contingut- en el seu país d'origen; que pretenguin superar les barreres socials, culturals, racials i econòmiques.

La peculiaritat principal d'INPUT és el que *no* és: ni un mercat de programes, ni un concurs ni un festival, ni un congrés ni un seminari. És una trobada de *programme-makers* (realitzadors, productors, directors, programadors, guionistes), més que no pas una reunió d'executius o de directius de les cadenes. L'objectiu és que els professionals que *fan* els programes de la televisió pública arreu del món tinguin una ocasió per debatre els problemes comuns, intercanviar experiències i trobar referències per al treball en la seva àrea d'origen.

Una organització peculiar

Una junta internacional dirigeix la conferència: en decideix la seu entre les diverses candidatures, supervisa l'organització, escull els membres del comitè de selecció de programes i marca la línia d'evolució (per exemple: cap a on cal enfocar els esforços per augmentar la participació o fins a quin punt cal permetre el creixement de la conferència).

A cada país hi ha un coordinador nacional que s'encarrega de fomentar la participació de les televisions i dels productors independents, i que vetlla perquè no passin desapercibuts programes que poden resultar interessants per a la conferència. Cada país té una quota de programes que pot presentar a la selecció, establerta en funció de la població i del nombre de receptors de televisió. Si l'oferta de programes supera la quota, el coordinador nacional s'encarrega d'organitzar i dirigir el procés de pre-selecció.

Els shopstewards, escollits per la junta entre les persones que han participat en la conferència en anys anteriors, seleccionen els programes i condueixen els debats. Cada any visionen més de quatre-cents programes, dels quals n'escullen un centenar i els organitzen en sessions temàtiques que proposen a partir de les analogies o divergències entre els programes. Els temes es refereixen a qüestions de forma o de plantejament, més que no pas al contingut.

Un aspecte fonamental d'INPUT és que funciona sense recursos propis: tant els membres de la junta com els coordinadors nacionals i els shopstewards treballen voluntàriament i sense remuneració. Cada

any, una televisió o un grup ad hoc (televisió, ajuntament de la ciutat i algun organisme de l'administració regional o estatal) ofereix la seu i el finançament de la conferència. Malgrat l'aparent precarietat del sistema, INPUT fa disset anys que funciona i està ben consolidat. Les darreres conferències s'han celebrat a Edmonton (Canadà, 1990), Dublín (Irlanda, 1991), Baltimore (EUA, 1992), Bristol (Gran Bretanya, 1993) i Montreal (Canadà, 1994). El 1995, INPUT es celebrarà a Sant Sebastià, organitzat per Euskal Telebista (ETB), la televisió autonòmica basca; i el 1996, a Guadalajara (Mèxic).

La selecció de shopstewards, coordinadors nacionals i membres de la junta es fa per cooptació entre els delegats a la conferència. Els membres de la junta han estat anteriorment coordinadors nacionals, i els coordinadors han estat abans shopstewards. Hi ha terminis per a algunes funcions: els shopstewards només poden ser-ho dos anys consecutius i els membres de la junta són escollits per tres anys renovables.

Totes les persones que participen a INPUT -tant organitzadors com delegats- ho fan com a professionals, i no com a representants oficials de les televisions on treballen. Tot i això, es tenen sempre molt en compte els factors geopolítics i d'equilibri entre els països, les llengües i les organitzacions representants.

Tradicionalment, la conferència ha estat majoritàriament europea i nord-americana (els EUA i el Canadà), però en els últims anys s'ha obert molt el ventall de participants. La presència de programes i de delegats llatinoamericans s'ha incrementat notablement i es pot considerar consolidada. Actualment, la conferència s'està obrint a l'Àsia (el Japó, la Xina) i als països centreeuropeus i l'antiga Unió Soviètica. També s'intenta aconseguir la participació de programes i de professionals africans.

Funcionament de la conferència

Els coordinadors nacionals busquen i pre-seleccionen cada any els programes més apropiats per a l'INPUT que s'han emès al seu país durant l'any anterior. La selecció definitiva la fan els shopstewards a la seu de la RAI a Florència al mes de febrer.

La conferència té lloc a finals de maig o principis de juny. Hi ha tres sessions simultànies al matí i a la tarda. Després de cada programa hi ha un col·loqui amb el realitzador o productor del programa, i al final del visionament hi ha un debat entorn del tema de la sessió. Un cop acabada la sessió, el debat sol continuar en petits grups fora de la sala de visionament. Durant la conferència, els shopstewards presenten les sessions i dirigeixen els debats. A més, hi ha un servei de visionament a la carta, que permet de visionar individualment els programes que es desitgin.

El MINIPUT 94 s'ha organitzat seguint el model d'INPUT. L'única diferència és que, per raons pressupostàries, no podem comptar amb la presència dels autors de tots els programes presentats. Esperem que els programes i les aportacions dels convidats serveixin per obrir un debat entre els assistents que contribueixi a augmentar el nivell de creativitat i d'exigència i que, en definitiva, ajudi a millorar el nivell qualitatiu de la televisió que es fa a Catalunya.

PROGRAMA

Dilluns 28 de novembre	Dimarts 29 de novembre
Dimecres 30 de novembre	Dijous 1 de desembre

Dilluns 28 de novembre

TELEVISIÓ IMPRESSIONISTA

La globalització dels mercats ha empobrit la narració televisiva: linealitat i convencionalitat són, ara com ara, els paràmetres dominants. Aquests programes demostren que és possible connectar amb

l'espectador amb un llenguatge més elaborat.

Amb la presència de Peter Symes, realitzador de *Black daisies for the bride*.

Poems on the Box

Gran Bretanya, BBC, 1993

Guió: Diversos poetes

Realització: Teresa Griffiths, Paul Tizley i Richard Kwietnowski

Producció executiva: Roland Keating

Ja fa uns quants anys que a l'INPUT es veuen produccions britàniques que exploren les diverses possibilitats d'expressar la poesia a la televisió. A l'octubre de 1993 i durant una setmana, el segon canal de la BBC va inserir breus poemes visuals entre els programes. Cada un d'aquests microespais és l'adaptació a la pantalla d'un poema preexistent, clàssic o contemporani. La base és la mateixa per a tots: un pla estàtic d'una habitació buida amb un televisor engegat en un racó, com oblidat. Sobre aquest fons, els poemes es despleguen a partir d'uns recursos força estilitzats: un elegantíssim joc gràfic amb els textos; una banda sonora molt cuidada (una veu que declama el poema però també fragments musicals i sons incidentals); alguns efectes d'il·luminació magnífics... En definitiva, cada poema crea una atmosfera adaptada al seu esperit. El programa que presentem és una antologia de la sèrie que, a petició dels espectadors, també es va emetre com a programa independent.

Black Daisies for the Bride

Gran Bretanya, BBC, 1993

Guió: Tony Harrison

Realització: Peter Symes

Producció: Fiona Finlay

Aquest programa reconstrueix la vida de tres dones que pateixen un estadi força avançat de la malaltia d'Alzheimer. Es va rodar a l'hospital on estan internades, i el protagonitzen les mateixes pacients, les seves famílies i les infermeres de l'hospital. El tema de fons és la pèrdua de la memòria i la despersonalització que causa la malaltia. Tres actrius representen les protagonistes en el dia del seu casament, un esdeveniment que cap de les tres no recorda.

El programa combina seqüències documentals (la vida quotidiana a l'hospital), seqüències dramàtiques amb un aire oníric (el casament), poemes (el text està escrit en vers, una constant en l'obra de Peter Symes) i música, molta música. Una de les seqüències més colpidores mostra un breu moment de lucidesa d'una de les protagonistes, que surt de la seva confusió mental estimulada per la cançó que interpreta per a ella un artista local. Justament, el sentit del ritme és l'última cosa que perden els pacients d'Alzheimer. La barreja de gèneres i d'elements aconsegueix transmetre la diversitat i la complexitat dels efectes del mal d'Alzheimer, una malaltia alhora fascinant i devastadora.

El programa, que la BBC va emetre al juny de 1993 coincidint amb la Setmana de la Malaltia d'Alzheimer, va guanyar el Premi Especial per a Documentals del Premi Itàlia 94.

Father's Daze

EUA, Independent/PBS, 1993

Guió i realització: Mark Pellington

Producció: Tom Gorai i Nina Rosenstein

El pare del realitzador havia estat un cèlebre jugador de futbol americà, alt i fort com un roure, famós i reconegut per tothom. El 1988 va començar a manifestar els símptomes de la malaltia d'Alzheimer, i ràpidament va començar a perdre la memòria, la parla i la pròpia identitat. El fill va decidir filmar el pare per preservar-ne el record i per documentar els estralls de la malaltia. El programa és un retrat intimista que combina filmacions domèstiques en Super 8, imatges d'arxius televisius i filmacions actuals. El muntatge sincopat -el realitzador havia treballat per a l'MTV- produeix una sensació de dislocació que evoca l'efecte de la malaltia en la persona.

Aquest programa és una mostra del que s'ha anomenat "televisió en primera persona", programes en els quals es confonen les figures d'"autor" i de "protagonista". No es tracta d'una nova forma de narcisisme (com les que s'observen en algunes formes del videoart), sinó d'una nova possibilitat

expressiva fruit dels avenços tecnològics (la progressiva qualitat de les càmeres de vídeo) i dels esforços de molts productors i realitzadors per trobar formes innovadores d'explorar la realitat o de plantejar els temes de sempre.

Dimarts 29 de novembre

RIURE PER NO PLORAR

El sentit de l'humor és un dels recursos més efectius de la televisió. Aquí el trobem aplicat en tres àmbits ben diferents (un dramàtic, un reportatge i un programa d'entreteniment) amb resultats corrosius però edificants.

Act Naturally

Noruega, Yellow Cottage, 1993

Guió: Arthur Johansen i Leidulf Risan
Realització: Haraal Swart
Producció: Aage Aaberge

Un dramàtic en clau d'humor que dona una visió força divertida del periodisme esportiu que es practica a la televisió, especialment en les grans ocasions com ara els jocs olímpics. La història presenta un equip de televisió que es desplaça -de nit- al bell mig del bosc per captar, en directe, la reacció de la mare de l'"esportista nacional" quan aquest guanyi la prova definitiva. Però la senyora no té cap intenció de sortir per la televisió...

Aquesta és una de les peces més refrescants d'aquest INPUT, carregada de sana autocrítica. En aquesta ocasió reben els d'esports, però no cal esforçar-se gaire per trobar comportaments semblants en les altres àrees de les televisions.

Come on down and out

Gran Bretanya, Channel 4, 1993

Realització: Patricia Pearson
Producció executiva: John Willis

Un concurs de homeless a la franja horària de màxima audiència. Quatre persones sense llar (una mare soltera i el seu fill, un jove aturat, un empresari arruïnat de més de 50 anys per la recessió) competeixen per aconseguir el premi més desitjat: una casa adossada amb tres pams de jardí. El programa comença jovialment però de mica en mica es va tornant amarg, amb proves que posen en evidència la mala sort dels concursants i la crueltat del públic, que se'n riu descaradament. Cap al final la cosa ja no fa riure, sinó que més aviat produeix indignació.

L'emissió del programa va crear una gran controvèrsia a la Gran Bretanya: els detractors es queixaven que es fes entreteniment amb un tema tan seriós, que afecta una de cada trenta persones a la Gran Bretanya. Els partidaris argumentaven que Come on... aconseguia transmetre la informació i fer reflexionar l'espectador d'una manera efectiva. De fet, la controvèrsia va començar tan aviat com Channel 4 va anunciar l'emissió del programa, de manera que el canal va haver de revelar la broma amb antelació. El que és innegable és que la publicitat generada per Come on... va contribuir a l'èxit de la sèrie, que va obtenir els nivells d'audiència més alts que Channel 4 ha tingut en dotze anys d'existència.

The Secret Service

Itàlia, RAI3, 1993

Guió: Piero Chiambretti
Realització: Erik Lombardo
Producció: Carlo Tuderti

Aquest programa combina el periodisme d'investigació amb codis i elements del cinema i les sèries de detectius (Perry Mason, James Bond, Els Intocables), amanits amb una bona dosi d'humor, ironia i sàtira. El conjunt és francament divertit i refrescant, fins i tot una mica "estripat", i també informatiu i revelador. El protagonista és Piero Chiambretti, un periodista i detectiu que adopta l'estratègia de fer preguntes absurdes o estúpides per aconseguir desconcertar els entrevistats. En alguns casos les entrevistes són més o menys formals, mentre que en d'altres la càmera i el periodista persegueixen i arcaonen l'entrevistat amb força insistència.

El tema de l'episodi presentat era la no-existència (en el moment de l'emissió) del partit de Silvio Berlusconi, i s'hi entrevistaven antics companys d'escola (amb una fortuna molt diferent de la de sua emittentza), i gent que treballava per a ell, com el porter de la seva finca.

La principal virtut del programa és que es riu de tot, de tothom i d'ell mateix. En aquests casos és molt important no traspasar mai la fina línia que separa la ironia del sarcasme i del mal gust. Hi ha opinions contraposades sobre si aquest programa ho aconsegueix, perquè els límits són imprecisos, i les valoracions són necessàriament subjectives.

Dimecres 30 de novembre

NOUS FORMATS DE DOCUMENTAL

El documental sòcio-periodístic es va consolidar com a gènere televisiu durant la dècada dels seixanta arran de l'aparició d'equips de filmació en cinema més lleugers i operatius que els anteriors (16 mm.). Actualment l'evolució tecnològica ha generat noves maneres de reflectir la realitat. La tecnologia, però, només és una eina: no hi pot haver comunicació si no hi ha visió, el punt de vista del cineasta o del periodista.

Amb la presència de Patrice Barrat, fundador de l'agència Point du Jour.

Belfats Lessons

Gran Bretanya, Channel 4 / França, Point du Jour, 1994

Producció: Patrice Barrat

Durant els mesos de setembre i octubre de 1994, Channel 4 ha emès cada dia un espai documental de tres minuts de durada sobre la situació a Irlanda del Nord. Els protagonistes són els alumnes d'un institut de Belfast on es barregen nois i noies catòlics i protestants. L'acumulació diària d'històries breus i sintètiques ofereix a l'espectador una visió viva d'una situació crítica en plena evolució. La presentació d'aquests episodis al MINIPUT és una estrena internacional, perquè fins ara no s'havien vist fora de la Gran Bretanya.

El concepte d'aquesta emissió, creat per l'agència francesa Point du Jour, es basa en el que es va aplicar a Sarajevo de novembre de 1993 a març de 1994. A Sarajevo, però, els protagonistes eren els veïns d'un carrer de la ciutat assetjada.

Vis à Vis: Teenage Whispers

França, France 3/Point du Jour, 1993

Realització: Patrice Barrat i Gonzalo Arijon

Producció: Patrice Barrat i Kim Spencer

Aquest ha estat, sens dubte, el programa més innovador presentat a l'INPUT aquest any. Forma part de la sèrie *VIS À VIS*, un nou concepte de documental basat en la tecnologia de la videoconferència. La idea és posar en contacte dues persones que no es coneixen però que comparteixen una mateixa realitat a través d'un doble circuit de videotel·lèfon. Una càmera recull la imatge de la persona A; el senyal d'aquesta càmera es digitalitza, es comprimeix i es codifica de manera que es pot injectar el senyal de vídeo i d'àudio en la xarxa telefònica digital (ISDN), que ja està implantada i disponible a la majoria de països occidentals; la persona B veu la imatge de la persona A en un monitor, degradada a causa de la compressió digital però amb una qualitat suficient (reconeixible i amb moviment). Un circuit idèntic permet que A vegi B. Durant tres dies, A i B es "troben" i conversen mitjançant aquest dispositiu. El ritme habitual són dues o tres "conferències" diàries, que poden durar dues i tres hores. A més de la seva pròpia imatge, A i B poden enviar-se imatges pre-gravades (petits reportatges, vídeos domèstics, etc.) El sistema és força sofisticat tècnicament, però permet de connectar dos punts

qualsevol del planeta (sempre que hi hagi telèfon ISDN), tot mantenint l'entorn natural de cada personatge. Tot plegat s'enregistra amb dues càmeres a cada banda: la que recull l'expressió de la persona i una altra, que dóna un pla de conjunt.

A partir d'aquest concepte, la sèrie *VIS À VIS* ha provocat la trobada de gent que està en els pols oposats d'una situació polèmica o difícil (un activista àrab exiliat a París i un exsoldat de l'exèrcit israelià; una parella de metges serbis i una de croats; un refugià somali i un funcionari de l'ONU; un malalt de sida a París i un altre a Polònia, on la malaltia encara és tabú social). No sempre però, hi ha conflicte obert: també hi ha trobades entre exmilitants comunistes a França i a l'Alemanya reunificada; entre un cantant sud-africà i un altre d'algerià...

En aquest episodi, la trobada és entre dues adolescents de dotze anys. Una viu a Lilla, una ciutat industrial del nord de França, i l'altra és filla d'uns grangers de prop de Tolosa. Durant una hora assistim a l'extraordinari espectacle de veure com s'estableix una relació entre les dues nenes: els primers contactes tímids, la descoberta d'un terreny comú, l'intercanvi d'experiències, l'aparició de la complicitat... Les converses es produeixen a l'habitació, a la piscina on la nena de ciutat fa natació sincronitzada, al mig d'un prat al costat de l'estable de les vaques, etcètera. En algunes de les converses intervé la família sencera, en d'altres les nenes estan soles, en algunes es passen reportatges en què expliquen com és la seva vida quotidiana.

El resultat és fascinant: un retrat original de la visió de la vida, les il·lusions i les aspiracions d'una generació. Part de la fascinació prové de la sensació que té l'espectador d'assistir a un intercanvi emocional espontani i real, amb una forma que supera els condicionaments tecnològics i aconsegueix una força narrativa insospitada.

Greetings from out there

EUA, Independent/ITVS, 1993

Guió i realització: Ellen Spiro

Producció: Kate Horsefield

Un documental amb forma de *road movie* que és alhora un viatge de descoberta de la cultura gai del sud dels Estats Units. Ellen Spiro, que es presenta com "una cineasta lesbiana de Nova York", va estar cinc mesos viatjant pel *deep South* amb una furgoneta Volkswagen i tres càmeres de Hi-8. La seva intenció era trobar-se amb "els gais que no han marxat, que s'han quedat i han tingut la valentia de ser com són allà on són". En el documental (de to alegre, positiu i vitalista) es mostren un rodeo gai a Texas, un ball gai del carnaval de Nova Orléans, una comuna rural amb un aire molt *hippy*, un festival de música lesbiana, i molts individus -alguns francament excèntrics- que expliquen com és això de ser gai en aquesta zona tan conservadora.

L'estil del programa està entre el documental i el diari personal, impressionista i autobiogràfic. En aquest sentit connecta amb altres exemples de produccions en format domèstic que s'han pogut veure a l'INPUT, com ara els *Video Diaries* de la BBC. Però Ellen Spiro és una cineasta, i és interessant veure com es planteja la producció: viatja amb tres càmeres diferents, adaptades a situacions diferents (una de molt petita i lleugera per passar desapercebuda; una de molt bona qualitat d'imatge i una de molt bona qualitat de so) i utilitza una *steadycam* per a càmeres domèstiques. El resultat és un producte que manté la frescor de la narració en primera persona i alhora té un *look* molt professional.

Dijous 1 de desembre

JOVES A LA TELEVISIÓ

El públic jove és el més desitjat pels analistes de marketing de les cadenes perquè és un grup amb una elevada capacitat de consum. Se'ls atrau amb una programació escapista: videoclips i ficcions "californianes". Però la televisió -especialment la pública- els hauria d'oferir un material que els ajudés a orientar-se en un món cada cop més complex. Amb la presència de Baerbel Becker, productora de l'equip de *Moskito*.

Moskito: War

Alemanya, Sender Freies Berlin, 1993

Producció: Rosewitha Furchert

La guerra a la ex-Iugoslàvia explicada als joves per joves que van a Sèrbia i a Bòsnia a parlar amb joves soldats i amb joves pacifistes. *Moskito* s'adreça als joves entre tretze i divuit anys. S'emet des de 1987 amb periodicitat mensual. Els programes són monogràfics, centrats en temes que afecten decisivament la vida quotidiana dels joves l'amor i el sexe a l'escola, les opcions polítiques, les formes de vida alternatives, la música, les drogues) i combinen ingredients diversos (reportatge, videoclip, dramàtic, dibuixos animats) per adreçar-se al seu públic amb autenticitat: aquest és el factor clau del seu èxit, que ha estat reconegut amb diversos guardons internacionals (Premi Jeunesse, medalla d'or del New York TV and Film Festival).

No Rubber, No Way

Brasil, CECIP, 1993

Guió: Thomas Guilherme

Realització: Sergio Goldenberg

Producció: Sergio Goldenberg

Del Brasil, televisivament parlant, gairebé només en coneixem les telenovel·les i la Xuxa, l'escultural i provocativa animadora de programes infantils. En realitat, la televisió brasilera és molt més que això: els informatius de les cadenes comercials, per exemple, són perfectament homologables amb els de les xarxes nord-americanes. A més de les televisions, hi ha un sector de productors independents que inclou gent amb concepcions de tipus artístic i d'altres de molt més polititzades, sovint lligades als sectors eclesials més progressistes.

Aquest programa no va ser produït originàriament per a la televisió, sinó com un vídeo que formava part d'una campanya de prevenció de la sida adreçada als milers de nens i nenes que viuen al carrer, els tristament famosos *meninos da rua*. Amb una bona dosi d'humor, de ritme i de vitalitat, i combinant gèneres i codis molt propers a la joventut, aconsegueix connectar amb el públic que es proposa.

Safe

(Gran Bretanya, BBC, 1993)

Guió: Al Hunter

Realització: Antonia Bird

Producció: David M. Thompson

La història de Gypo i Kaz, dos joves sense llar que intenten sobreviure en un entorn brutal i despietat: els carrers de Londres. És un film dur i sense concessions però, tal com la crítica ha reconegut amb unanimitat, extremament honest. Va ser la revelació al festival d'Edimburg, i va guanyar el premi BAFTA (l'Óscar anglès) a la millor pel·lícula. L'impacte d'aquest film en el públic i en la crítica va ser tan fort que se'l va comparar amb *Cathy come home*, la pel·lícula de Ken Loach que l'any 1966 va sacsejar la consciència de la societat britànica en exposar per primer cop de manera oberta els problemes de la gent sense llar.

El productor executiu de *Safe*, David Thompson, explica per què es va fer la pel·lícula: "Volia un film sobre els desposseïts de la societat britànica, un grup de gent per a la qual sembla que no hi ha lloc a la societat, que no tenen futur. El més esfereïdor és que fins i tot si les seves condicions (de vida) milloren, sembla que ja han perdut la capacitat de ser socialitzats, de formar part del nostre món i de portar una vida positiva. En part, és un film sobre la destrucció de l'esperança que la nostra societat ha imposat a alguns dels seus membres. En aquest sentit, la seva situació també destrueix la seva capacitat de tenir una relació afectiva normal. Per tant, (el film) tracta d'emocions, no tan sols de pobresa."

Amb aquestes premisses, no és estrany que el final de *Safe* no sigui precisament un *happy end*.

12-04-2005

© Universitat Pompeu Fabra, Barcelona